

Informe del Colectiu Fullana de Professors d'Universitat i Doctors sobre el topònim “Alfarp”

El Colectiu Lluís Fullana de Professors d'Universitat i Doctors, en consulta realitzada pel Sr. Pedro José Esteve Giménez, regidor d'Alfarp, en relació a la forma valenciana del topònim de la seua població, emet el següent informe per a certificar la tradició històrica i llingüística que el terme *Alfarp* ha tengut a lo llarg de la seua història.

Per lo vist, s'està difonent l'idea enganyosa i tendenciosa de que el nom valencià del poble: *Alfarp*, realment és forma castellana, i que el nom correcte en valencià, és “*Alfarb*”.

Com sempre, una mentira es demostra contraposant-la en la veritat, puix la mentira no soporta el rigor històric i fonamentat.

Criteris llingüístics

Una de les característiques fonètiques valencianes és que les consonants bilabials finals de paraula sempre es pronuncien oclusives sordes [p]. En concret en el nom de la població que nos ocupa, este és un fet que queda demostrat des de fa ya vora huitcents anys, quan del topònim àrap *Al-harb*, en [b] final, se passa en els primers escrits en romanç valencià a grafiar-se en [p] final, i permaneceix i ha permaneixcut aixina durant huit sigles.

De la forma àrap *Al-harb*, trobem que al traslladar-se al romanç valencià es manté l'artícul, pero en la base àrap muden de grafia la consonant inicial [h], al pronunciar-se en una aspiració no existent en valencià, i la final [b], tampoc existent en valencià en final de paraula com a sò bilabial oclusiu sonor. En un clar reflex de la fonètica valenciana i per tant de la seua pronunciació:

Al- harb > Al-farp > Alfarp

Cronologia històrica documental

Citem a continuació els documents més antics en els que trobem les primeres formes del topònim aixina com la seua evolució-adaptació a la llengua valenciana.

- En 1238, en la donació que fa Jaume I a Pedro de Montecatuto (Montagut), trobem les formes **Alarp** i **Alharb**

[*Llibre del Repartiment, ed. Cabanes- Ferrer, II n° 70. ACA, Cancelleria Real, registre 6*]

[*Llibre del Repartiment, ed. Cabanes-Ferrer, vol. I, n° 327. ACA, Cancelleria Real, registre 5*]

- En 1275, la forma **Alharp**

[*apud Martínez Ferrando, Catálogo de la documentación relativa al antiguo Reino de Valencia, Madrid, 1934, vol. I, s/v*]

I a partir de 1283, casi exclusivament en texts redactats en llengua valenciana, **Alfarp**. Important destacar que en aquells anys el castellà no havia entrat com a llengua social encara en el Regne de València, per lo que és impossible argumentar que **Alfarp** siga forma castellana, i més encara quan apareix en escrits íntegrament redactats en valencià.

- En 1283, **Alfarp**

[*Llibre de la Cort del Justícia de València, ed. Universitat de València, 2008, pàg. 585*]

- En 1348, **Alfarp**

[*apud Vicent Bisbal del Valle, Los Borja y la Baronía de Llombay*]

- En 1508, “moros del Lloch de **Alfarp**” [...] moros del dit Lloch de **Alfarp**

[*ARV. Prot notarians. Signatura 1793:1738:6, apud V. Bisbal, ibidem*]

- En 1628, “Constituhits personalment en lo castell de **Alfarp**”; “en dit castell de **Alfarp**”; “en la vesana de dit castell devers **Alfarp**”

[*AHN. Secció de la Noblea. Fondo Osuna, “Regalías. Reconocimiento de las obras y materiales que necesitaban hacerse en las casas de ellas”, any 1628, lligall 589, document 21*]

I evidentment es podrien citar molts més exemples rescatats de més arxius i biblioteques, però pensem que són suficientment significatius els ja aportats de l'homogeneïtat que el terme **Alfarp** ha tengut en la llengua valenciana escrita.

També s'arrepleguen unes altres formes, sempre secundàries (**Alharb**, l'originària àrap, o **Alarp**, transició entre l'àrap i el romanç), i també en uns altres idiomes. En llatí pràcticament de manera unànim sempre s'escriu **Alfarb**, i en castellà **Alfarbe**, acomodatíci a la llengua castellana, al ser-li ad esta innatural la pronunciació de l'acabament en bilabial oclusiva sorda [p].

La “Carta Poblacional” és el perfecte exemple de la forma del topònim en els dos idiomes referits, castellà i llatí, puix són els dos idiomes en els que està redactat el document:

- “Escritura de nueva poblacion del lugar de **Alfarbe**” (en castellà) [...] in Loco de **Alfarb**, Marchisatus de Lombay... (en llatí)

[carta pobla d'Alfarp, ARV]. 1611

És precisament en l'entrada del castellà com a llengua preponderant en el Regne de València, que el topònim en llengua valenciana vorà un intent de desplaçament i suplantació per la forma castellana **Alfarbe**. Este intent se pot vore clarament en els Diccionaris i Geografies que durant els últims tres sigles s'han publicat, per citar-ne només alguns del més notoris:

- “**ALFARBE**, L. S. de Esp., prov. y arz. de Valencia, part. De Alcira. A. O., 300 vec, 1,100 hab., 1 parr. Aneja de Llombáy, del cual dista 1 cuarto de hor: por el É., 1 pósito. El nomb. de este L. es de orig. arab. y se halla sit. á la or. del rio Joanes ó rio Magno.”

[Miñano y Bedoya, Sebastián. *Diccionario Geográfico-estadístico de España y Portugal*, pàg. 132]. 1826

- “**ALFARP** (hoy **ALFARBE**, V.)”
“**ALFARBE** ó **ALFARP**. l. con ayunt. en la prov., aud. terr., c. g. y dióc. de Valencia (4 leg.), part. jud. de Carlet (1) : SIT. á la márg. der, del r. Juanes, sobre un montecito de hormigón endurecido...”

[Madoz, Pascual. *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones de Ultramar*, de Pascual Madoz, I-535]. 1845

- “**Alfarbe o Alfarp**. Lugar situado en el margen del río Juanes...”

[Carreras Candi, *Geografía General del Reino de Valencia*, Tom II per Carlos Sarthou i Carreres en col·laboració en José Martínez Aloy, pàg. 234]. 1921

Pero finalment, el topònim en valencià, mantengut per un poble de llengua materna valenciana, ha sobreviscut a l'hegemonia del castellà, a la prohibició del valencià com a llengua oficial i administrativa, a guerres i a dictadures.

Conclusions

Com s'ha pogut veure i demostrar, la forma àrap del topònim *Al-harb*, en traslladar-se al romanç valencià fa ja vora huitcents anys, adoptà la perfecta transcripció gràfica de la fonètica valenciana.

No hi ha cap argument històric ni lingüístic que justifique el canvi ortogràfic del nom de la població. La seua denominació històrica i oficial a través dels sigles, ha segut i continua sent en llengua valenciana, **Alfarp**, i voler canviar-la per a adaptar-la a unes normes ortogràfiques que no responen a la fonètica dels seus habitants, i per lo tant dels seus propietaris, és un erro històric, además d'una ofensa, puix no es persegueix cap interès patrimonial o cultural, simplement l'adequació del nom de la població a les normes ortogràfiques catalanes, que en este cas són introduïdes per la Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) en el territori valencià.

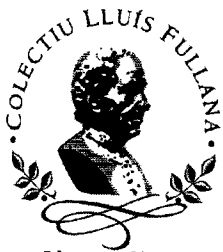
Esta entitat, el Colectiu Fullana, està capacitada per a realisar i que es tinga en conte este informe en el cas de que es plantejara un canvi en la denominació del municipi, puix com arreplega el Decret 58/1992, de 13 d'abril, del Govern valencià, pel que se regula el procediment per a l'alteració del nom dels municipis, (DOGV nº 1775, de 5/5/92):

Artícul segon

L'expedient d'alteració del nom dels municipis s'iniciara mitjançant acord de l'ajuntament en ple, adoptat després de l'informe de la secretaria i amb el quarum exigut per l'article 47.2.d) de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, amb instrucció de l'expedient on es raone i es **justifique adequadament el canvi que es proposa amb els informes de particulars o d'entitats amb autoritat sobre el tema.**

I además posem de palés i volem evidenciar l'incompliment (novament), que de l'Estatut d'Autonomia, en el que està arreplegada la AVL pero que no acata, i de les Lleis del Govern valencià fa reiteradament, puix el primer capítul del Decret citat pel que se regula el "Procediment per a l'alteració del nom dels municipis de la Comunitat Valenciana", diu textualment:

"La nova denominació del municipi s'haurà d'adequar a la seua tradició historica i lingüística".

Lluís Fullana
Colectiu

Puix no aporta, per que no pot, cap argument històric, ni etimològic, ni patrimonial, per a avalar l'alteració del nom del poble.

L'argument peregrí que oferix la AVL per al canvi a l'acabament en [b] final, per ser el gentilici derivat en eixa lletra "alfarbf", és, si no fora per lo sério i important que és l'assunt, de riure. Els gentilicis es formen derivant-los del nom de la població, són subsidiaris d'este, i no al revés, en tot cas inclús, seria més llògic l'acoplament del gentilici al nom de la població, que no l'alteració històrica que supon la modificació del topònim. Pero ya sabem que tractant-se de la AVL, no va per ahí el seu interés. Simplement han trobat l'artimanya per a confondre en la proposició. De ser aixina, ¿quànts municipis que no coincidixen en el seu gentilici haurien de canviar-se?. No és sério. L'únic objectiu de la AVL és com hem apuntat, adequar-lo a normativa catalana.

Com comentàvem en l'apartat anterior, el poble d'Alfarp ha mantengut i preservat el seu nom en llengua valenciana a través dels sigles i de tots els processos històrics i polítics de tota índole. Esperem i confièm en la voluntat i la decisió de les seues gents per a mantindre's fidels al llegat més valios i preciós que els seus antepassats i els seus majors els han transmés, el seu nom com a poble, el nom de la seua història, el nom de tots.

Firmat: Joan Carles Micó Ruiz, President del Colectiu Lluís Fullana de Professors d'Universitat i Doctors.

Joan Carles Micó